

INTERNREVISJONENS ÅRSRAPPORT FOR 2009

1) Innledning

a) Internrevisjonens plass i organisasjonen

Internrevisjonen er underlagt styret i Helse Nord RHF. Styret har oppnevnt en revisjonskomité med formål å styrke styrets fokus på virksomhetsstyring, tilsyn og kontroll i foretaksgruppen, blant annet ved å se til at Helse Nord har en uavhengig og effektiv intern revisjon.

Internrevisjonen er i sitt arbeid faglig uavhengig av alle som kan revideres av internrevisjonen.

Administrativt er internrevisjonen underlagt administrerende direktør i Helse Nord RHF.

b) Formål med internrevisjonens arbeid

Formålet fremgår av pkt 1 i internrevisjonens instruks: *Internrevisjonen skal på vegne av styret i Helse Nord RHF overvåke og bidra til forbedringer i det regionale helseforetakets og foretaksgruppens virksomhetsstyring, risikostyring og internkontroll.*

Oppgaven utdypes i instruksens kap. 3, hvor pkt 3.2 er sentralt: *Internrevisjonen skal overvåke det regionale helseforetakets og foretaksgruppens virksomhetsstyring, risikostyring og internkontroll. I dette ligger bl.a. å se etter at risikostyring og internkontroll er tilpasset risikoen i foretaksgruppen og bidrar til å sikre*

- *måltrettet og kostnadseffektiv bruk av ressurser*
- *pålitelig rapportering av økonomiske data og andre virksomhetsdata*
- *etterleving av regelverk, eierkrav og øvrige kvalitetskrav inklusive etiske retningslinjer*
- *tilfredsstillende oppfølging av feil og avvik rapportert fra tilsyns- og kontrollmyndigheter.*

Internrevisjonen har også en rådgiverfunksjon, beskrevet i instruksens pkt 3.4: *Internrevisjonen skal innenfor sitt kompetanseområde gi uavhengige og objektive uttalelser og råd for å bidra til forbedringer og øke verdiskapingen i foretaksgruppen.*

2) Personalressurser

Tor Solbjørg har vært leder av internrevisjonen også i 2009. Internrevisor/medarbeider Lill Jensen fratradte 30. april, og Hege Knoph Antonsen gikk inn i tilsvarende stilling 15. august.

Internrevisjonen og revisjonskomiteen kan engasjere ekstern bistand. I 2009 er det benyttet slik bistand i to revisjonsprosjekter:

- KPMG AS har bistått i et revisjonsprosjekt om intern kontroll knyttet til byggeprosjekter og bygningsmessig vedlikehold i Helse Finnmark HF.
- Deloitte AS bistår internrevisjonen i et prosjekt om etterlevelse av regelverket om offentlige anskaffelser i foretaksgruppen.

3) Internrevisjonens arbeid

Internrevisjonens tre hovedoppgaver er hhv. revisjon i foretaksgruppen, rådgivning i foretaksgruppen og sekretærfunksjon for revisjonskomiteen. Arbeidet i 2009 kan oppsummeres slik:

a) **Revisjon:**

Ett revisjonsprosjekt er fullført og behandlet i styret i Helse Nord RHF i 2009, det er internrevisjonsrapport 01/09 om internkontroll knyttet til bygningsmessig vedlikehold og byggeprosjekter i Helse Finnmark HF. Revisjonen ble vedtatt gjennomført etter at fire tilsvarende prosjekter var fullført i andre helseforetak (se oppsummeringsrapport 5/08). I rapporten, som er styrebehandlet i Helse Nord RHF som sak 88-09, er det tatt inn en sammenlignende oversikt over alle de fem delprosjektene.

Flere rapporter fra delprosjekter er avgitt i løpet av året, men styret får sakene først når oppsummeringsrapporter for alle delprosjektene er skrevet. Status er slik for de pågående prosjekter:

- Etterlevelse av regelverket om offentlige anskaffelser

Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Deloitte AS. To delprosjekter, for Helse Nord IKT og Helse Nord RHF, er fullført (rapport 02/09 og 03/09). De to siste rapportene (vedr. UNN HF og Nordlandssykehuset HF) og oppsummeringsrapport vil foreligge i løpet av våren.

- Forvaltning av inventar og utstyr i foretaksgruppen

Arbeidet er gjennomført som fire delprosjekter, ett ved hvert sykehusforetak. Prosjektet har blitt sterkt forsinket fordi medarbeideren sluttet under veis. Rapportutkastene er nå sendt ut til foretakene for kvalitetssikring, og oppsummeringsrapport vil bli lagt frem for styret i løpet av vinteren/våren.

- Kvalitetssystem – dokumentstyring og avviksbehandling ved helseforetakene

Prosjektet dreier seg i hovedsak om foretaksgruppens bruk av det elektroniske kvalitetssystemet Docmap. Én rapport er ferdig (rapport 04/09 til Helse Nord RHF), mens UNN HF og Helgelandssykehuset HF har mottatt rapportutkast til kvalitetssikring. Oppsummeringsrapport vil foreligge i løpet av vinteren/våren.

Følgende prosjekter som inngikk i styrevedtatt plan for internrevisjon 2009/2010 er ikke påbegynt, og vil bli vurdert videreført i planen for 2010/2011 som kommer til behandling i styret i mars 2010:

- Oppfølging av inntekter/refusjoner
- Personvern/informasjonsikkerhet
- Kjøp av private tjenester – avtalespesialister og private helseinstitusjoner
- Henvisningsrutiner (i planen for 09/10 foreslått tatt opp til vurdering midtveis i planperioden)

- Prosessen rundt oppdragsdokumentene i HF-ene (i planen for 09/10 foreslått tatt opp til vurdering midtveis i planperioden)

Internrevisjonen har i tillegg til disse prosjektene gjennomført en undersøkelse av varslingsrutiner i alle seks foretak (inklusive Helse Nord RHF). Det ble kontrollert om foretakene har utarbeidet rutiner for intern varsling eller satt i verk andre tiltak som legger forholdene til rette for intern varsling om kritikkverdige forhold, slik arbeidsmiljølovens § 3-6 krever. Resultatene av undersøkelsen er meldt tilbake til foretakene, og revisjonskomiteen har fått en oppsummerende orientering (sak 29/09).

b) Rådgivning:

Internrevisjonen skal gi råd innenfor sitt kompetanseområde. Rådgivningen skjer gjennom anbefalinger i revisjonsrapporter, besvaring av fagspørsmål, innlegg i møter og konferanser og deltakelse i prosjekter/arbeidsgrupper, eller ved å gjennomføre konkrete veilednings- og rådgivningsoppdrag.

I den styrevedtatte revisjonsplanen for 2009/2010 inngår ett rådgivningsprosjekt, det gjelder bistand med utvikling av opplegg for risikostyring i Helse Nord. I løpet av 2009 har RHF-et, i samarbeid med foretakene, utarbeidet retningslinjer for risikostyring som er vedtatt av styret og gjort gjeldende for hele foretaksgruppen. Medarbeidere i RHF-et har sammen med konsulenter fra Deloitte AS besøkt foretakene i opplæringsøyemed. Samtidig ledet man gjennomføringen av risikovurderinger av mål som dels var valgt ut av adm. direktør i HN RHF, dels av foretakets egen ledelse. Det er også avviklet et risikostyringsseminar for medarbeidere i HF-ene. Leder av internrevisjonen har deltatt i disse aktivitetene og ytt administrasjonen betydelig bistand.

c) Sekretariat for revisjonskomiteén:

Leder av internrevisjonen er sekretær for revisjonskomiteen i Helse Nord RHF. Komiteen avviklet sju møter og behandlet 34 saker i 2009. Leder av internrevisjonen deltok i alle møtene, og internrevisor/medarbeider deltok i seks av dem.

Sekretærfunksjonen går bl.a. ut på å sette opp saksliste i samarbeid med komiteens leder, forberede sakene og presentere dem i møtene, skrive protokoll, sørge for arkivering og håndtere de praktiske sider rundt møteavviklingen.

4) Samarbeid og kontakter

Leder av internrevisjonen møter i utvidet ledergruppe i Helse Nord RHF en gang i måneden, for gjensidig utveksling av informasjon med administrasjonen. Leder av internrevisjonen er også til stede i de fleste styremøtene i Helse Nord RHF.

Kontakt og samarbeid med relevante fagmiljøer er viktig, og foregår bl.a. slik:

a) RHF-internrevisorforum

Det er etablert et eget forum hvor ansatte i internrevisjonen i de fire regionale helseforetakene møtes for å utveksle erfaringer og drøfte faglige og praktiske spørsmål. Det ble avviklet tre møter i 2009, ett av disse over to dager. Både leder av internrevisjonen og internrevisor/medarbeider deltok i alle møtene.

Internrevisorforum arrangerte i mars et seminar for revisjonskomiteer, styreledere og administrerende direktører i de regionale helseforetakene, på Gardermoen. Tema for seminaret var virksomhetsstyring, intern kontroll og risikostyring i de regionale

helseforetaksgruppene. Arrangementet var vellykket og hadde god deltakelse, særlig fra Helse Sør-Øst og Helse Midt-Norge. Fra Helse Nord deltok styreleder Bjørn Kaldhol, datoen passet beklageligvis ikke for noen av revisjonskomiteens medlemmer.

b) Nettverk for ansatte internrevisjonsledere

Norges Interne Revisorers Forening (NIRF) har etablert et eget nettverk for ansatte ledere av internrevisjonsenheter. Det er en møteplass hvor lederne utveksler erfaringer og synspunkter om strategiske, faglige og administrative temaer. Nettverket holdt tre halvdagsmøter i 2009, leder av internrevisjonen i Helse Nord deltok i ett av disse.

c) Revisorforeninger:

Begge de ansatte i internrevisjonen er medlem av Norges Interne Revisorers Forening (NIRF). Leder er også medlem av Den norske Revisorforening (DnR). Dette gir tilgang til relevant faginformatjon, kurser, tidsskrifter og annen faglitteratur mm.

d) Annet:

Internrevisjonen legger vekt på å ha god kontakt med Helse Nord's eksterne revisor, Riksrevisjonen og ulike tilsynsmyndigheter. Slike kontakter er bl.a. viktig for å oppnå en best mulig ressursutnyttelse, bli oppmerksom på risikoområder og unngå overlappende revisjons-/kontrollarbeid.

Helse Nord kunne i år ikke delta på det årlige møtet mellom Riksrevisjonen og lederne av internrevisjonen i RHF-ene fordi valgt dato ikke passet.

Ernst & Young, foretaksgruppens eksterntrevisor, har deltatt på ett møte i revisjonskomiteen (se komiteens årsmelding). Internrevisjonen har også hatt andre samtaler med eksterntrevisor om fagtema i løpet av året.

5) **Faglig oppdatering og utvikling**

Det følger av Instruks for internrevisjonen i Helse Nord RHF at internrevisjonen skal ha høy revisjonsfaglig kompetanse og at lederen skal være oppdatert på beste praksis og ny utvikling på det revisjonsfaglige område.

Leder av internrevisjonen har deltatt på et halvdagsseminar i regi av NIRF om monitoring (oppfølging av intern kontroll), og deltok også på NIRFs årlige Internrevisjonskonferanse som handlet om "Utfordringer i endringstider". Den nytilsatte medarbeideren har i 2009 deltatt på to kurs om standarder for intern revisjon, over til sammen tre dager.

Leder av internrevisjonen gjennomførte studieåret 2008/2009 Master of management-programmet "Intern revisjon, risikostyring og eierstyring" ved Handelshøyskolen BI, og oppnådde godkjenning som "Diplomert internrevisor". Selvvalgt tema for prosjekt-oppgaven, som er sentral i studiet, var "Helhetlig risikostyring i en helseforetaksgruppe – risikoappetitt og risikotoleranse". Høsten 2009 holdt leder av internrevisjonen forelesning på samme masterstudium om temaet "risikostyring i et helseforetak".

6) **Budsjett, ressursbruk**

Budsjettet for 2009 har gitt internrevisjonen nødvendig rom for bl.a. reising og kjøp av eksternt bistand, og lagt til rette for at revisjonsarbeidet kan planlegges og gjennomføres hensiktsmessig og effektivt ut fra dagens bemanning. Endelig årsregnskap foreligger i skrivende stund ikke, men internrevisjonen har drevet innenfor de gitte rammer.

7) Avslutning

Kort om de viktigste forholdene knyttet til internrevisjonens arbeid i 2009:

a) Personalressurser

Mens internrevisjonen i 2008 for første gang hadde et normalt driftsår med to ansatte som arbeidet i henhold til vedtatt revisjonsplan hele året, sto medarbeiderstillingen ubesatt i tre-fire måneder i 2009. Dette har selvsagt virket inn på produktiviteten.

Som det fremgår av pkt 2 foran, har internrevisjonen benyttet bistand fra eksterne konsulenter i to prosjekter i 2009. Erfaringene har også i år vært positive. Slik bistand er nødvendig både for å øke kapasiteten (antall timeverk) og for å få tilgang på ekspertise/spisskompetanse som internrevisjonen ikke besitter selv.

b) Forholdet til de reviderte:

Internrevisjonen blir godt mottatt i hele foretaksgruppen, og vi har inntrykk av at det oppfattes som positivt at det er etablert en internrevisjon som overvåker internkontrollen i regionen og yter faglig bistand.

Det har også i 2009 vært tilfeller hvor sene tilbakemeldinger har forsinket fremdriften i internrevisjonens arbeid, men dette problemet har blitt mindre med årene. Det synes klart at foretakene og de berørte medarbeiderne i de aller fleste tilfeller gjør sitt beste for å legge til rette for en effektiv gjennomføring av revisjonsprosjektene.

Bodø, 14. januar 2010

Tor Solbjørg
Leder av internrevisjonen